

Posudek vedoucího vysokoškolské kvalifikační práce:

Název práce: Raně středověké olověné artefakty z východních Čech

Autor práce: Viktor Vojtěch

Autor posudku: Petr Hejhal

Doporučuji k obhajobě: ANO

Jednotlivá hodnotící kritéria (uvést u každého bodu známku A–F):

1) Hodnocení dodržení zadání a jeho naplnění.	A
2) Struktura práce (přítomnost kapitol podstatných pro splnění cílů práce a relevance jejich obsahu), logika výstavby kapitol.	A
3) Metodika práce.	A
4) Práce s literaturou a dodržení citačních norem.	A
5) Jazyková a pravopisná úroveň práce.	B
6) Kvalita a úroveň obrazové přílohy, včetně jejího provázání s textem.	B
7) Celkové hodnocení práce.	B
8) Slovní komentář, připomínky, náměty, otázky k obhajobě (možno rozepsat).	

V centru zájmu bakalářské práce Viktora Vojtěcha je specifická skupina raně středověkých artefaktů, kterou jsou olověné kruhové destičky se středovým otvorem. Tyto artefakty začaly být ve větší míře vnímány českou a moravskou archeologií zhruba před deseti lety. Faktem zůstává, že ačkoli se (často v souvislosti s používáním detektoru kovů) nálezový fond za posledních několik let výrazně zvýšil, stále stojíme před otázkou, k čemu vlastně tyto artefakty sloužily. Na tomto místě je dobré zmínit, že české a moravské bádání navazuje a vychází z výsledků archeologických výzkumů v Polsku. Z toho důvodu autor zařadil kapitolu o stavu bádání v Polsku a tato kapitola logicky předchází kapitole o stavu výzkumu v České republice.

Po tematickém a prostorovém vymezení problematiky následuje část práce, ve které autor shromáždil nálezy těchto artefaktů z východních Čech (celkem 109 artefaktů z 25 lokalit). Až na výjimky autor pracoval s dosud nepublikovanými nálezy. Každý artefakt byl fotograficky zdokumentován, zvážen a změřen (byl sledován max. průměr artefaktu, max. síla artefaktu, max. průměr otvoru). Z objektivních důvodů nebylo možné provést plánované analýzy prvkového složení artefaktů. Na tento podrobný soupis navazuje výčet lokalit s nálezy ze zbytku České republiky. Zde není soupis tak obsáhlý a podrobný, autor vycházel pouze z již publikovaných nálezů. Kromě nálezů olověných kroužků věnuje Viktor Vojtěch pozornost i doprovodným nálezům a celkovému popisu lokalit.

Na soupisovou část navazuje část analytická, ve které autor rozebírá metrické vlastnosti a hmotnost samotných artefaktů. V další části práce jsou charakterizovány lokality, na kterých byly artefakty nalezeny.

Na závěr se autor zamýšlí nad interpretací sledovaných artefaktů. Většinou na základě doprovodných nálezů (mince, závaží) se uvažuje o jejich souvislosti s obchodem, ačkoli jejich přesný význam nám dosud uniká. Proti jejich interpretaci jako závaží ale snad svědčí to, že artefakty netvoří nějaké vymezené skupiny definované rozměry a hmotností (ani nejsou nijak značeny).

Nárůst počtu známých olověných artefaktů v raném středověku na našem území vyvolává mimo jiné otázku po původu potenciálních zdrojů materiálu na jejich výrobu. Z území dnešní České republiky máme nejstarší doklady těžby a zpracování olovnatých rud až z 30. let 13. století – zdroj tedy musel být hledán jinde. Z toho důvodu autor zařadil exkurz věnující se možnostem původu olova, ze kterého byly artefakty vyrobeny. Jako potenciálně zajímavé se jeví již v této době těžené revíry v Horním Slezsku a Malopolsku. Na spojitost s olovem z Polska ukazují také autorem správně zmíněné analýzy složení raně středověkých olověných artefaktů z výzkumů na území Prahy.

Obrazová příloha je kvalitní a dostačující, jen u obrázků olověných artefaktů by bylo vhodné kreslit i jejich řezy. U grafu 4 na straně 53 není uvedeno, co jsou čísla artefaktů a co naměřené hodnoty.

Autor práci pravidelně konzultoval a pracoval s aktuálními informačními zdroji k danému tématu. Zadání práce bylo splněno, ale téma není zdaleka vyčerpáno. Měl bych tedy na autora dotaz do diskuze: jakým způsobem by bylo možné téma dále rozvíjet?

Práci doporučuji k obhajobě.

Petr Hejhal